

BÀI 33. MỘT SỐ HÌNH THỨC CHỦ YẾU CỦA TỔ CHỨC LÃNH THỔ CÔNG NGHIỆP

A. KIẾN THỨC CƠ BẢN

I. Vai trò của tổ chức lãnh thổ công nghiệp

- Góp phần sử dụng hợp lí các nguồn tài nguyên thiên nhiên, vật chất và lao động.
- Ở các nước đang phát triển: góp phần thực hiện thành công sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

II. Một số hình thức của tổ chức lãnh thổ công nghiệp

1. Điểm công nghiệp

- Là hình thức tổ chức lãnh thổ công nghiệp đơn giản nhất.
- Đặc điểm:
 - + Đồng nhất với một điểm dân cư.
 - + Gồm 1 đến 2 xí nghiệp công nghiệp, đặt gần nguồn nguyên liệu công nghiệp (mỏ khoáng sản) hoặc vùng nguyên liệu nông nghiệp (vùng trồng chè, cà phê...)
- VD: Xí nghiệp khai thác đá nằm gần mỏ đá; xí nghiệp chế biến bột sắn nằm ở vùng trồng sắn...
- + Không có mối liên hệ giữa các xí nghiệp.

2. Khu công nghiệp tập trung

- Là hình thức cao hơn, qui mô lớn hơn điểm công nghiệp.
- Đặc điểm:
 - + Có ranh giới rõ ràng, ở vị trí thuận lợi (gần cảng biển, quốc lộ lớn, sân bay...).
 - + Có nhiều xí nghiệp sản xuất có mối liên hệ sản xuất giữa các xí nghiệp cao.
 - + Sản xuất các mặt hàng vừa phục vụ tiêu dùng trong nước, vừa xuất khẩu.
 - + Bên cạnh các xí nghiệp sản xuất còn có các xí nghiệp dịch vụ hỗ trợ.

3. Trung tâm công nghiệp

- Là hình thức cao hơn, qui mô lớn hơn khu công nghiệp tập trung.
- Đặc điểm:
 - + Các trung tâm công nghiệp đồng thời là các đô thị vừa và lớn, có vị trí thuận lợi.
 - + Bao gồm khu công nghiệp, điểm công nghiệp và nhiều xí nghiệp công nghiệp có mối liên hệ chặt chẽ về sản xuất, kĩ thuật, công nghệ.
 - + Có các xí nghiệp nông công (hạt nhân).
 - + Có các xí nghiệp bổ trợ và phục vụ.

4. Vùng công nghiệp

- Là hình thức tổ chức lãnh thổ công nghiệp cao nhất.
- Đặc điểm:
 - + Là vùng lãnh thổ có qui mô rộng lớn.

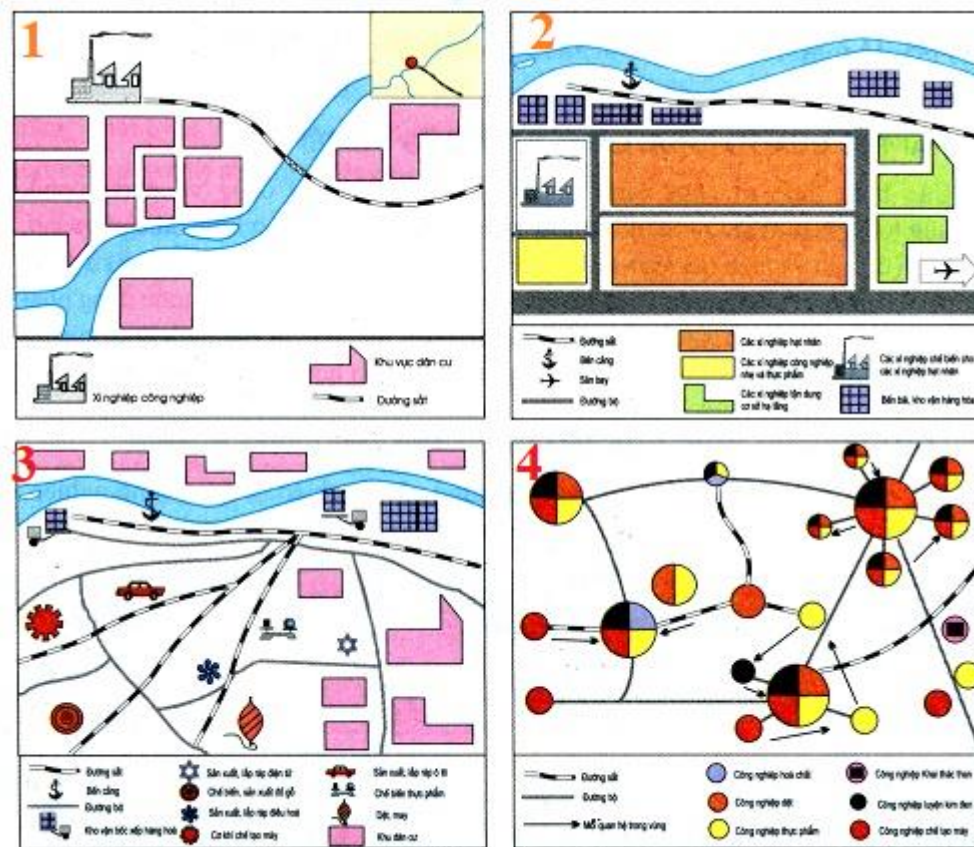
- + Bao gồm các hình thức tổ chức thấp hơn là điểm công nghiệp, khu công nghiệp và trung tâm công nghiệp, có mối liên hệ về sản xuất và có những nét tương đồng trong quá trình hình thành công nghiệp.
- + Có một vài ngành công nghiệp chủ yếu tạo nên hướng chuyên môn hóa.
- + Có các ngành phục vụ và bổ trợ.

B. CÂU HỎI LUYỆN TẬP

Câu 1. Hãy nêu những đặc điểm chính của các hình thức tổ chức lãnh thổ công nghiệp.

Câu 2. Hãy nêu ví dụ cụ thể về các hình thức tổ chức lãnh thổ công nghiệp ở Việt Nam.

Câu 3. Dựa vào các sơ đồ sau, cho biết các hình 1, 2, 3, 4 tương ứng với hình thức tổ chức lãnh thổ nào?

Sơ đồ một số hình thức tổ chức lãnh thổ công nghiệp

Câu 4. Tại sao ở các nước đang phát triển châu Á, trong đó có Việt Nam, phổ biến hình thức khu công nghiệp tập trung?

Câu 5. Kể tên 5 khu công nghiệp tập trung ở Hà Nội mà em biết.